

ПРОБЛЕМИ ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТТЯ «МЕДИЧНА ПОСЛУГА»

Р.О. Ігнатов,

студент 5 курсу юридичного факультету

Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна

Державні заклади охорони здоров'я України отримують недостатнє бюджетне фінансування, в результаті чого з'явилася гостра потреба у пошуку нових форм здійснення медичного обслуговування. У цих умовах упровадження багатоукладності форм власності у сфері охорони здоров'я, лібералізація умов для розвитку приватного сектора визнаються одним з основних пріоритетних напрямків реформування охорони здоров'я. Розвиток приватної медицини зробив необхідним здійснення правового врегулювання

обороту такого об'єкту цивільних правовідносин як медична послуга. Однак, при визначенні цього поняття виникають певні труднощі.

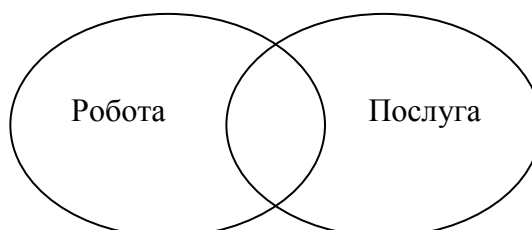
Для визначення поняття "медична послуга" слід спочатку чітко розкрити поняття "послуги" та відмежувати її від "роботи".

На сьогодні у науці цивільного права немає єдиної думки щодо визначення такої правової категорії як «послуга».

Традиційно послуга визначається як діяльність, результати якої не мають матеріального вираження, реалізуються та споживаються під час здійснення такої діяльності. Надане визначення не суперечить ознакам послуги, вказаними у ЦК України, зокрема у ст.901 "споживається в процесі вчинення певної дії або здійснення певної діяльності".

У свою чергу, робота – діяльність, результати якої мають матеріальне вираження і можуть бути реалізовані для задоволення потреб споживача такої роботи. Таке розуміння роботи надає змоги відмежувати її від послуги.

Якщо удаватись до питання про те, яке з понять: "робота" чи "послуга" є ширшим, слід, на мою думку, звернутись до формальної логіки, а саме до кіл Ейлера. Виходячи з двох наведених вище визначеннях, і "робота" і "послуга" є діяльністю, однак послуга відрізняється тим, що вона сама, тобто діяльність, може буди благом, у той час як робота є діяльністю по створенню блага. Таким чином співвідношення понять "робота" та "послуга" можна позначити малюнком:

Економічна цінність послуги може виражатися як у самій діяльності, що має корисні властивості, так і у нематеріальному результаті такої діяльності. Відповідно до ст.177 ЦК України послуга є одним з видів об'єктів цивільних прав, тобто має цінність і є благом.

Послузі властиві певні ознаки:

- 1) сама послуга є благом і не підлягає поділу на діяльність та окремий чи нерозривний із нею результат;
- 2) споживається в результаті виконання;

Відповідно до викладеного, медична послуга у широкому розумінні – це діяльність, яка має корисні властивості, що споживаються під час її здійснення, направлена на підтримку чи покращення здоров'я особи.

Безпосереднім об'єктом на який впливає медична послуга є здоров'я людини. Відповідно до ЗУ "про основи охорони здоров'я України", здоров'я – це стан повного фізичного, душевного і соціального благополуччя, а не тільки відсутність хвороб і фізичних дефектів.

Деякі вчені вказують на результативність послуги як на її необхідний ознак, тобто отримання певного результату від діяльності виконавця. Виходячи з того, що метою медичної послуги є досягнення позитивного результату, або запобігання негативному, то результатом успішного надання медичної послуги є покращення або не погіршення здоров'я пацієнта.

Поряд із загальними ознаками послуги медична має характерні тільки їй особливості. На думку О.І.Смотрова такими є наступні:

- 1) медична послуга завжди спрямована на особливе благо фізичної особи – здоров'я, тобто тільки за допомогою медичної послуги найчастіше можна досягти стану повного фізичного, духовного і соціального благополуччя;
- 2) медична послуга як очікуваний «корисний» результат діяльності послугодавця не може бути ним цілком гарантована;
- 3) медична послуга не підлягає повній стандартизації, тому що характер самих дій суб'єкта надання медичної послуги може істотно відрізнитися залежно від багатьох різних факторів (задавненості хвороби, віку пацієнта тощо), які не можна повністю передбачити;
- 4) до медичної послуги з боку держави пред'являються підвищені вимоги, шляхом висунення певних вимог до суб'єкта їх надання (наприклад, суб'єкт надання медичних послуг повинен відповідати єдиним кваліфікаційним

вимогам, мати ліцензію на заняття медичною практикою, проходити акредитацію).

Так як робота вимагає певного матеріального результату, медичну роботу можна віднести до договорів підряду, наприклад, створення зубного протезу.

О.І. Смотров відмежував медичну роботу як таку діяльність недержавної медичної організації або особи, що здійснює приватну медичну практику, яка завжди передбачає досягнення певного віддільного, упредметненого результату, що може бути гарантований зазначеними суб'єктами.

Таким чином, медичну послугу можна визначити як оплатну діяльність медичних закладів чи осіб, які займаються приватною медичною практикою, що має корисні властивості які споживаються під час її здійснення і направлена на підтримку чи покращення здоров'я особи.

Науковий керівник: І.В. Венедіктова